

ТОП-ТЕМИ: [здоров'я](#) [Володимир Зеленський](#)[Статті](#) > Шалом з Києва: перша згадка міста зроблена на івриті

Шалом з Києва: перша згадка міста зроблена на івриті

Автор: [Агата Кловская «Фраза»](#)

Редактор

12.04.26 14:48

 157

1962 року американському гебраїсту Норману Голбу передали для вивчення папку рукописів із найбільшого архіву середньовічного єврейства — генізи при синагозі Фустата в Каїрі. Юдаїзм забороняє знищувати священні тексти. Оскільки у ділових документах євреї часто посилалися за заповіді, їх також складали генезу. Нагромадилося 250 тисяч аркушів.

Серед повсякденних записів знайшлася сенсація — клаптик пергаменту з найдавнішою згадкою про Київ (у формі Кийіб). Так званий «Київський лист» Голб датував першою половиною 10 століття. На його думку, в цей час місто контролювали хозари. Інші фахівці знаходять ознаки того, що текст написаний раніше 11 століття.

У листі авторитетні члени громади Києва просили євреїв з інших міст та країн допомогти своєму єдиновірцю уникнути боргового рабства. Текст починається з формального вступу зі згадуванням божих заповідей. Після описується плачевне становище якогось Яакова Бен Хануккі, який став поручителем за обов'язком брата:

«...Ми, громада Кийоба, повідомляємо вас про сумне становище пана Яакова бен Хануки, що походить з доброго роду. Він був із тих, хто дає, а не з тих, що беруть, доки суд не засудив його за гроші, взяті його братом у іновірців; цей Яків дав гарантію. Брат його був у дорозі, і прийшли грабжники, що розорили, які зарізали його і взяли гроші. Так прийшли кредитори, і взяли цього Яакова, і одягли залізні ланцюги на його шия та залізо навколо його ноги. Він залишався там цілий рік [а потім] ми дали гарантію за нього. Ми сплатили 60 і ще залишилося 40 монет. З цим ми послали його між святих громад, щоб милосердя до нього створили...»

Змістовна частина завершується заповіддю допомагати нужденним і нагадуванням про прищестя месії.

Напевно, бен Ханукк користувався у місті великою повагою. Відомо, що слов'янське плем'я в'ятичів платило хозарам данину «по щіліні з рала» — по одному срібному дирхему з сім'ї на рік. Припускають, що розмір викупу за Ханукка оцінювався у золотих візантійських тріенсах вагою близько 1,4 грами. Громада збрала 60 монет, а потім змушена була просити допомоги.

Під листом стоять 11 підписів. Більшість імен читаються повністю: Аврахам Гапарнас; [...]ель бар Манас Реувен бар [...]; Гостята бар Кьябар Коген; Шимшон Йеуда, прозваний Сварта; Ханука бар Моше; Куфін бар Йосеф; Манар-бар Шмуель Коген; Йеуда бар Іцхак [га-]Леві; Сінай бар Шмуель; Іцхак Гапарнас. Тюркські імена Кібар, Сварта, Манас, Манар, Куфін та слов'янське Гостята вказують, що серед упорядників листа були звернені в юдаїзм неєвреї.

Наприкінці листа стоїть слово, виведене тюркським рунічним листом, значення якого остаточно встановлено. Американський історик Омелян Пріцак вважає його хозарським "хокурум", тобто "я прочитав", і називає відміткою хозарського чиновника. Інші спростовують: при Хазарському каганаті, в якому юдаїзм був головною релігією, єврея не могли закувати в кайдани за борги.

Згідно з хрестоматійною версією історії України, Київ та його мешканці — слов'яни-поляни — були данниками хозар у 7-8 століттях, а з кінця 9 століття головним містом Русі правили Рюриковичі. Як відмітка хозарської адміністрації з'явилася на документі 10 чи навіть 11 століття, пояснити важко.

За матеріалами ЗМІ та соцмереж

Читайте Фразу в Google News (натиснути "Підписатися")

Підпишіться на канали Фрази в [Youtube](#), [Twitter](#), [Instagram](#), [Facebook](#)Теги: [Київ](#), [історія](#), [шалом](#)

Вибір редакції

Виявлено ще одну небувалу користь кави

Всі новини

Головне

Популярне

29.04.26 13:37

В одному з банків Індії стався страшний інцидент

29.04.26 13:24

Путін спромігся відреагувати на точний удар ЗСУ по Туапсе

29.04.26 12:47

У Львові просто у парку знайшли сумку з тілом немовляти

29.04.26 12:09

Нейробіолог розповів, як «розбудити» мозок з ранку

29.04.26 11:48

На Київщині педофілу впяяли довічне за зґвалтування 8-річної племінниці

29.04.26 11:22

У Туапсе нафтопродукти, що горять, уже течуть прямо вулицями

29.04.26 10:52

Україна та ЄС готують санкційний удар по «тіньовому зерновому флоту» Росії

29.04.26 10:46

У Китаї пророкували суттєве скорочення чисельності населення

29.04.26 10:29

Мадьяр захотів зустрітись із Зеленським

29.04.26 10:13

Путін хоче знищити населення... Розмову Трампа з королем Британії прочитали по губах

Фото та Відео

Статті

27.04.26 10:45

**Звідки Юлія Тимошенко
рекрутуватиме свій
прохідний список**

Автор: [Назар Даниленко](#)

Дайджест

18.03.26 18:57

**Бензопилу винайшли,
щоб... різати жінок**

Автор: [«Фраза»](#)

На популярному турецькому курорті
зафіксовано незвичайне природне явище

Новини блогосфери

05.04.26 11:29

«Ухилянт» — не причина, а симптом

05.04.26 11:15

Вирок українському ринку електроенергії

05.04.26 11:06

Захід посиляє сигнал українцям: або
легалізуєшся, або пакуй валізи

18.03.26 18:39

Облави ТЦК: після війни ми ще багато років
будемо відхаркувати це «необхідне зло»

Опитування

Що ви чекаєте від 2026 року?

- Закінчення війни в Україні
- Глобальну фінансову кризу
- Розвал Європи
- Кінець світу
- Нову пандемію

ГОЛОСУВАТИ

[переглянути результати](#)

